

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/643/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6614201106
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6614201106.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v právnej veci navrhovateľa: L. A., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom U., F. Z. XXX/XXX, občan SR, proti odporkyni: M. X. (A.) nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom X., Q. XXX/XX, občianka SR, v konaní o určenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolací navrhovateľa podaného dňa 20. 03. 2014 proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 6 C 10/2014-26 zo dňa 19. 02. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Rozsudkom okresný súd uložil odporkyni povinnosť platiť navrhovateľovi výživné vo výške 30,- € mesačne počnúc dňom 01. 03. 2014, vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zvýšenia výživného od odporkyne, žiadal, aby odporkyni bolo určené výživné vo výške 80 Eur mesačne od 24.01.2014. Návrh odôvodnil tým, že manželstvo rodičov navrhovateľa bolo rozvedené, v čase rozvodu bol navrhovateľ už plnoletý. Súd zveril jeho sestru maloletú T. do osobnej starostlivosti otca a matke určil výživné v sume 80 Eur mesačne. Navrhovateľ predložil dohodu, ktorá bola uzavretá dňa 26.04.2013 medzi ním a jeho matkou, v ktorej sa matka zaviazala prispievať na jeho výživu sumou 80 Eur mesačne počnúc mesiacom máj 2013. Odporkyňa túto dohodu nedodržuje, posieľa výživné iba vo výške 30 Eur mesačne. Navrhovateľ uviedol, že navštevuje 3. ročník Strednej odbornej školy v O.. Jeden týždeň má vyučovanie v škole v O. a jeden týždeň má prax v U.. Býva v spoločnej domácnosti s otcom, ktorý sa o neho stará. Platí za neho všetky poplatky. Navrhovateľ sa nezúčastnil pojednávania. Neúčast na pojednávaní ospravedlnil.

Odporkyňa - matka navrhovateľa na pojednávaní vypovedala, že jej momentálna príjmová situácia jej neumožňuje platiť výživné plnoletému synovi L. v sume 80 Eur mesačne. Preto mu prispieva sumou 30 Eur mesačne, pomery na jej strane sa zmenili. V čase podpísania dohody bola ešte zamestnaná v Domove dôchodcov ako opatrovatelka, vtedy ešte mala príjem. Po rozvedení manželstva sa so Q. presťahovala do X., kde si našla prácu v Johnsons Controls, s.r.o., avšak nemohla pracovať v uvedenej firme zo zdravotných dôvodov, pretože je astmatička, bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie do 21.05.2013 na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, pracovisko Poltár. V súčasnom období pracuje na kratší pracovný čas vo firme J.H.JIEMEI s.r.o., od 02.07.2013 ako predavačka. Na Okresný súd v Skalici podala v novembri minulého roku návrh na zníženie výživného na maloletú dcéru T., na ktorú bolo určené výživné vo výške 80 Eur mesačne, avšak vo veci nebolo rozhodnuté. Žiadala, aby bolo znížené výživné na sumu 30% zo sumy životného minima, vzhľadom k tomu, že na jej strane došlo k zmene pomerov. Jej mesačný príjem vo firme J.H.JIEMEI s.r.o., predstavuje sumu 55 Eur. Táto mzda nedosahuje ani životné minimum z toho dôvodu rozhodnutím Úradu práce,

sociálnych vecí a rodiny Lučenec, pracovisko Poltár jej bola priznaná dávka v hmotnej núdzi vo výške 33,27 eura. Uviedla, že sa snaží získať lepšie platené zamestnanie ako má teraz. Je si vedomá toho, že o deti maloletú T. a plnoletého syna L. sa v súčasnom období stará otec a že potrebujú finančné prostriedky. Jej súčasný príjem nedosahuje ani životné minimum. Uviedla, že je ochotná naďalej prispievať sumu 30 Eur mesačne synovi. Mesačný príjem ktorý má k dispozícii nestačí pokryť ani základné životné potreby. Nebyť toho, že byva s priateľom, ktorý ju finančne podporuje, nemá finančné prostriedky ani na uspokojenie základných životných potrieb.

Okresný súd vo veci vykonal dokazovanie konštatovaním návrhu na začatie konania, dohodou uzatvorenou medzi navrhovateľom a odporkyňou, rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 5P/107/2012-51, potvrdením o návšteve školy zo Strednej odbornej školy XX.XX.XXXX, z ktorého zistil, že navrhovateľ navštevuje 3. ročník trojročného učebného odboru, štúdium - kuchár, podaním navrhovateľa zo dňa 10.02.2014, návrhom odporkyne na zníženie výživného na maloletú dcéru T., ktorý bol podaný na Okresný súd v Skalici spísaný dňa 07.11.2013, rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, pracovisko Poltár o priznaní dávky a príspevku v sume 33,28 eura mesačne od 01.10.2013, pracovnou zmluvou na kratší pracovný čas vo firme J.H.JIEMEI s.r.o., SNP 21, Hlohovec uzavretou dňa 02.07.2013 a výplatnými listami za obdobie od júla 2013 až do januára 2014, potvrdením od firmy, ktorá sprostredkováva zamestnanie v Johnsons Controls s.r.o., zo dňa 17.02.2014, poštovými podaciami lístkami, ktoré preukazujú, že matka poukazuje výživné navrhovateľovi v sume 30 Eur mesačne s tým, že posledná platba bola poukázaná v tejto výške dňa 14.02.2014. Bolo preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Skalica č.k. 5P/107/2012-51 zo dňa 26.03.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 08.04.2013 bola odporkyňa zaviazaná prispievať na výživu maloletej T. A. sumou 80 Eur mesačne. Z manželstva pochádza ešte ďalšie dieťa, ktoré je plnoleté a to L. A., ktorý je navrhovateľom v konaní. Po rozvode manželstva navrhovateľ s odporkyňou uzavrel dohodu na základe ktorej sa odporkyňa zaviazala prispievať sumou 80 Eur mesačne počnúc májom 2013.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že odporkyňa je v súčasnom období od 02.07. 2013 zamestnaná vo firme J.H.JIEMEI s.r.o., ako predavačka na základe pracovnej zmluvy na kratší pracovný čas. Jej hrubá mzda predstavuje sumu 45 Eur mesačne, čistého 38,97 eura mesačne. Vzhľadom k tomu, že jej mzda nedosahuje ani životné minimum, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, pracovisko Poltár bola rozhodnutím zo dňa 24.10.2013 uznaná za občana v hmotnej núdzi a bola jej priznaná dávka v sume 33,28 eura mesačne od 01.10.2013. Jej mesačný príjem spolu predstavuje sumu 72,25 eura. Matka predložila súdu aj návrh na zníženie výživného, ktorý bol zaslaný Okresnému súdu Skalica v novembri minulého roku na maloletú T. zo sumy 80 Eur mesačne na sumu 30% zo sumy životného minima od 01.10.2013, vo veci nebolo doteraz rozhodnuté. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že v súčasnom období nie je v schopnostiach a možnostiach matky prispievať výživným tak, ako v návrhu žiadal navrhovateľ v sume 80 Eur mesačne, preto súd určil odporkyňi výživné v sume 30 Eur mesačne vzhľadom k tomu, že uviedla, že momentálne nie je v jej možnostiach prispievať synovi vo výške tejto sumy. Navrhovateľ predložil potvrdenie o návšteve školy z ktorého súd zistil, že navštevuje Strednú odbornú školu O., je žiakom 3. ročníka, trojročného učebného odboru - kuchár. Súd vykonaným dokazovaním zistil, že v súčasnom období je v možnostiach a schopnostiach matky prispievať výživným v sume 30 Eur mesačne, preto súd zaviazal odporkyňu na platenie výživného v uvedenej výške od 01.03.2014, vzhľadom k tomu, že odporkyňa - matka navrhovateľa predložila súdu potvrdenie, že vo výške 30 Eur mesačne naposledy bolo zaslané výživné navrhovateľovi dňa 14.02.2014. Súd zároveň určil aj spôsob platenia výživného tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej 15. dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá OSP) odvolanie navrhovateľ. Žiadal zmeniť rozhodnutie prvostupňového súdu tak, že odporkyňi bude určená povinnosť platiť výživné navrhovateľovi vo výške 80,-€ mesačne od 10. 02. 2014. Poukázal na skutočnosť, že odporkyňa si sama vytvorila situáciu, že v súčasnosti má zárobok nižší. Odporkyňa pracovala v Domove dôchodcov a v dome sociálnych služieb v Holíči, kde dosahovala mesačný netto zárobok vyše 400,- €. Pracovný pomer v tomto zariadení ukončila na vlastnú žiadosť, odsťahovala sa k svojmu priateľovi. Pri svojom rozhodnutí vôbec nebrala do úvahy tú skutočnosť, že má voči navrhovateľovi vyživovaciu povinnosť. V odôvodnení rozsudku nie je vôbec uvedené, či a aké práce boli odporkyňi ponúkané, ako na tieto ponuky reagovala, či sa zaujímala o prijatie do pracovného pomeru. Súd neskúmal osobné a majetkové pomery muža s ktorým žije odporkyňa v spoločnej domácnosti. Zo strany odporkyne ide o ľahkovážny a nezodpovedný prístup, pričom si neuvedomuje, že má vyživovaciu

povinnosť voči navrhovateľovi a jeho sestre. Uviedol, že je potrebné pri určení výživného vychádzať zo zárobku, ktorý dosahovala odporkyňa v Domove dôchodcu v Holíčí t.j. zárobok vyše 400,- € netto.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že nakoľko sa jej finančné podmienky nezmenili trvá na podanom rozhodnutí v plnom rozsahu.

Krajský súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) odvolanie prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa ust. § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 OSP a rozsudok okresného súdu podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f, h/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 152 ods. 1, 2, OSP rozsudkom rozhoduje súd o veci samej. Rozsudkom sa má rozhodnúť o celej prejednávanej veci.

Podľa zákonného ustanovenia § 62 Zákona o rodine.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa zákonného ustanovenia § 75 Zákona o rodine.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania.

Podľa ust. § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný prípadne iný účastník konania) stručne,

jasne, a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Navrhovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom a to tým, že bolo porušené jeho právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov obranou proti takémuto uplatneniu, ako aj na skutočnosť, a to aj v časti, v ktorej návrhu nevyhovel.

Odvolačný súd zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu v súlade s § 221 ods. 1 pís. h/ OSP, z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Navrhovateľ si uplatnil nárok na určenie výživného voči odporkyni od 24. 01. 2014. V návrhu navrhol vykonať dokazovanie výsluchom navrhovateľa, odporkyne správou o zárobku odporkyne.

Okresný súd v rozhodnutí uložil odporkyni platiť navrhovateľke výživné vo výške 30,- € mesačne počnúc dňom 01. 03. 2014.

Podľa 75 Zák. o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Prvostupňový súd nepoužil pri posúdení veci predmetné ustanovenie zákona a nedostatočne zistil pre jeho aplikáciu skutkový stav.

Vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov. Pri určení vyživovacej povinnosti sa vychádza z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z nich.

Zákon pojmovo vymedzuje kritériá, na základe ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sa preskúmavajú: a) schopnosti, b) možnosti, c) majetkové pomery.

V súlade s princípom potenciality príjmov súd u povinného prihliada aj na prípady, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako v prípade neprimeraných majetkových rizík, ktoré na seba povinný berie.

Schopnosti plniť vyživovaciu povinnosť predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej schopnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Z tohto hľadiska sa schopnosti skúmajú ako faktické príjmy a výdavky povinného. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolání. Pokiaľ je povinný nezamestnaný, treba skúmať dôvody takého stavu, situáciu na trhu práce, aktivita povinného smerujúcu k získaniu zamestnania, dôvod ukončenia posledného pracovného pomeru (napr. bezdôvodné ukončenie pracovného pomeru). Súd vychádza z možnosti pracovného uplatnenia a priemerného príjmu podľa správy o voľných miestach v danom regióne (v súčasnosti nie je nezvyklým javom ani migrácia za prácou) so zreteľom na kvalifikáciu, vek, získanú prax a ďalšie charakteristiky povinného.

Okrem príjmových pomerov sa zisťuje celková majetková situácia povinného rodiča daná vlastníctvom vecí. V konaní treba nevyhnutne zisťovať výdavky, predovšetkým pravidelné, ako aj nepravidelné. Kritériá na strane rodičov sa posudzujú vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávneného dieťaťa.

Odôvodnenosť potrieb oprávneného vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Miera potrieb dieťaťa je rôzna. Závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopností, zdravotného stavu, záujmov, nadania, talentu, vzdelania, od formy prípravy na budúce povolanie. Súčasne závisí od schopností a možností rodičov. V prípade obmedzených predpokladov na strane rodičov sa preto môže pohybovať od bežných najzákladnejších potrieb nutných pre život až po plné uspokojenie všetkých odôvodnených potrieb dieťaťa.

Úlohou okresného súdu bude komplexne posúdiť vzhľadom na vyššie uvedené schopnosti povinného prispievať na odôvodnené potreby oprávneného, zhodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané (prednosť pred princípom fakticity), ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Dôraz na preskúmanie týchto skutočností vyplýva v existenčnom charaktere výživného a v potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah. Je potrebné preskúmať závažnosť dôvodu zmeny zamestnania (ospravedliteľný dôvod). Súd neskúmal, či v schopnostiach, možnostiach odporkyne je dosiahnuť iný príjem a neboli zisťované ani odôvodnené potreby oprávneného.

Okresný súd nezistil dostatočne schopnosti a možnosti a majetkové pomery odporkyne, či je v jej schopnostiach dosahovať väčší príjem a to vzhľadom aj na jej profesiu, neskúmal ani odôvodnené potreby oprávneného v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

Vzhľadom na uvedené súd zrušil rozhodnutie okresného súdu a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Súd v novom rozhodnutí opätovne prejedná vec rozhodne o celom predmete konania, v súlade s § 224 ods. 3 OSP v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov konania.

O veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.